

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφενός, και των Δημοκρατιών της Κόστα Ρίκα, του Ελ Σαλβαδόρ της Γουατεμάλας, της Ονδούρας, της Νικαράγουας και του Παναμά, αφετέρου

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ,

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ,

Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ,

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ,

Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,

Η ΙΡΛΑΝΔΙΑ,

Η ΙΤΑΛΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΔΟΥΚΑΤΟ ΤΟΥ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ,

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ,

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ,

Η ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΦΙΝΛΑΝΔΙΑΣ,

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ,

ΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΟΥ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ,

Συμβαλλόμενα μέρη της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, εφεξής «κράτη μέλη», και

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ, εφεξής «η Κοινότητα»,

αφενός, και

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΣΤΑ ΡΙΚΑ,

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΕΛ ΣΑΛΒΑΔΟΡ,

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΓΟΥΑΤΕΜΑΛΑΣ,

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΟΝΔΟΥΡΑΣ,

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΝΙΚΑΡΑΓΟΥΑΣ,

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΑΜΑ,

αφετέρου,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ τους παραδοσιακούς ιστορικούς και πολιτιστικούς δεσμούς μεταξύ των μερών και την επιθυμία να ενισχυθούν οι σχέσεις τους, με βάση τους υπάρχοντες μηχανισμούς που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ των μερών·

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ τη θετική εξέλιξη και στις δύο περιοχές κατά την τελευταία δεκαετία, η οποία συνέβαλε στην προώθηση των κοινών στόχων και ενδιαφερόντων για την έναρξη νέων σχέσεων, βαθύτερων, εκσυγχρονισμένων και μόνιμων, ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται στις σημερινές εσωτερικές προκλήσεις και στα διεθνή γεγονότα·

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ το σεβασμό των δημοκρατικών αρχών και των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως ορίζονται στην Παγκόσμια Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου·

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ την προσηλωσή τους στις αρχές του κράτους δικαίου και της χρηστής διακυβέρνησης·

ΜΕ ΒΑΣΗ τις αρχές της κατανομής ευθυνών και πεπεισμένα για τη σημασία της πρόληψης της χρησιμοποίησης παράνομων ναρκωτικών και της μείωσης των επιβλαβών επιπτώσεων, καθώς και της καταπολέμησης της παράνομης καλλιέργειας, παραγωγής, επεξεργασίας και εμπορίας ναρκωτικών και των πρόδρομων ουσιών τους·

ΤΟΝΙΖΟΝΤΑΣ τη δέσμευσή τους να συνεργάζονται για την επίτευξη των στόχων της εξάλειψης της φτώχειας, της δίκαιης και βιώσιμης ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων των πτυχών της ευπάθειας στις φυσικές καταστροφές, της διατήρησης και προστασίας του περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας, και της προοδευτικής ενσωμάτωσης των χωρών της Κεντρικής Αμερικής στην παγκόσμια οικονομία·

ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΟΝΤΑΣ τη σημασία που αποδίδουν τα μέρη στην παγίωση της διαδικασίας πολιτικού διαλόγου και οικονομικής συνεργασίας που δημιουργήθηκε μεταξύ των μερών στο πλαίσιο του διαλόγου του Σαν Χοσέ, ο οποίος άρχισε το 1984 και ανανεώθηκε στη Φλωρεντία το 1996 και στη Μαδρίτη το 2002·

ΤΟΝΙΖΟΝΤΑΣ την ανάγκη να ενισχυθεί το πρόγραμμα συνεργασίας που διέπεται από τη συμφωνία-πλαίσιο για τη συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και των Δημοκρατικών της Κόστα Ρίκα, του Ελ Σαλβαδόρ, της Γουατεμάλας, της Ονδούρας, της Νικαράγουας και του Παναμά, που υπεγράφη το 1993, εφεξής «συμφωνία-πλαίσιο για τη συνεργασία του 1993»·

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ την πρόοδο που σημείωσε η διαδικασία οικονομικής ολοκλήρωσης της Κεντρικής Αμερικής, όπως π.χ. οι προσπάθειες για την ταχεία δημιουργία τελωνειακής ένωσης της Κεντρικής Αμερικής, η έναρξη ισχύος του μηχανισμού διευθέτησης διαφορών στον τομέα του εμπορίου, η υπογραφή της συμφωνίας της Κεντρικής Αμερικής για τις επενδύσεις και το εμπόριο στις υπηρεσίες, καθώς και την ανάγκη να διευρυνθεί η διαδικασία περιφερειακής ολοκλήρωσης, ελευθέρωσης του περιφερειακού εμπορίου και οικονομικής μεταρρύθμισης στην περιοχή της Κεντρικής Αμερικής·

ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ την ανάγκη προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξης και στις δύο περιοχές μέσω της ανάπτυξης εταιρικής σχέσης στην οποία θα μετέχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών και του ιδιωτικού τομέα, σύμφωνα με τις αρχές που καθορίζονται στη Συνείνεση του Μοντερέι και στη Διακήρυξη του Γιοχάνεσμπουργκ, και το σχέδιο εφαρμογής της·

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ την ανάγκη να θεσπισθεί συνεργασία για τα θέματα μετανάστευσης·

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν αναφέρεται στη θέση των μερών στις τρέχουσες ή μελλοντικές διμερείς ή πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις, ούτε ερμηνεύεται ότι καθορίζει αυτή τη θέση·

ΤΟΝΙΖΟΝΤΑΣ τη βούληση να συνεργάζονται σε διεθνή φόρουμ για θέματα αμοιβαίου συμφέροντος·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ τη στρατηγική εταιρική σχέση που αναπτύχθηκε μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής στο πλαίσιο της συνόδου κορυφής του Ρίο του 1999 και που επιβεβαιώθηκε στη σύνοδο κορυφής της Μαδρίτης του 2002· και

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ τη δήλωση της Μαδρίτης του Μαΐου 2002·

ΑΠΟΦΑΣΙΣΑΝ ΝΑ ΣΥΝΑΨΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ·

ΤΙΤΛΟΣ I

ΑΡΧΕΣ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

Άρθρο 1

Αρχές

1. Ο σεβασμός των δημοκρατικών αρχών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων του Ανθρώπου, όπως ορίζονται στην Παγκόσμια Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, καθώς και της αρχής του κράτους δικαίου, αποτελεί τη βάση των εσωτερικών και διεθνών πολιτικών των μερών και συνιστά ουσιώδες στοιχείο της παρούσας συμφωνίας.
2. Τα μέρη επιβεβαιώνουν τη δέσμευσή τους για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και τη συμβολή τους στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας.
3. Τα μέρη επιβεβαιώνουν την προσηλωσή τους στις αρχές της χρηστής διακυβέρνησης και της καταπολέμησης της διαφθοράς.

Άρθρο 2

Στόχοι και πεδίο εφαρμογής

1. Τα μέρη επιβεβαιώνουν τον κοινό στόχο τους να ενισχύσουν τις σχέσεις τους, αναπτύσσοντας τον πολιτικό διάλογο και ενισχύοντας τη συνεργασία τους.

2. Τα μέρη επιβεβαιώνουν επίσης την απόφασή τους να ενισχύσουν τη συνεργασία τους στους τομείς του εμπορίου, των επενδύσεων και των οικονομικών σχέσεων.
3. Τα μέρη επιβεβαιώνουν τον κοινό στόχο τους για τη δημιουργία των συνθηκών υπό τις οποίες, με βάση τα αποτελέσματα του προγράμματος εργασίας της Ντόχα, το οποίο ανέλαβαν τη δέσμευση να ολοκληρώσουν έως το τέλος του 2004, θα μπορούσαν να αρχίσουν διαπραγματεύσεις για μία εφικτή και αμοιβαία επωφελή συμφωνία σύνδεσης, συμπεριλαμβανομένης μιας συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών.
4. Η εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας συμβάλει στη δημιουργία αυτών των συνθηκών με την προσπάθεια για πολιτική και κοινωνική σταθερότητα, εμβαθύνοντας τη διαδικασία περιφερειακής ολοκλήρωσης και μειώνοντας τη φτώχεια, μέσα στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης της Κεντρικής Αμερικής.
5. Η παρούσα συμφωνία διέπει τον πολιτικό διάλογο και τη συνεργασία μεταξύ των μερών και περιέχει τις απαραίτητες θεσμικές ρυθμίσεις για την εφαρμογή της. Η συμφωνία δεν περιέχει διάταξη για τον καθορισμό της θέσης των μερών κατά τις τρέχουσες ή μελλοντικές διμερείς ή πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις.
6. Τα μέρη αναλαμβάνουν να αξιολογούν περιοδικά την πρόοδο, λαμβάνοντας υπόψη την πρόοδο που σημειώθηκε πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Άρθρο 3

Στόχοι

1. Τα μέρη συμφωνούν να ενισχύσουν τον τακτικό πολιτικό διάλογό τους, με βάση τις αρχές που καθορίζονται στις κοινές δηλώσεις της διαδικασίας του διαλόγου του Σαν Χοσέ, και ιδίως τις δηλώσεις του Σαν Χοσέ (28/29 Σεπτεμβρίου 1984), της Φλωρεντίας (21 Μαρτίου 1996) και της Μαδρίτης (18 Μαΐου 2002).
2. Τα μέρη συμφωνούν ότι ο πολιτικός διάλογος πρέπει να καλύπτει όλες τις πτυχές αμοιβαίου ενδιαφέροντος και κάθε άλλο διεθνές θέμα. Επίσης, προετοιμάζει το έδαφος για νέες πρωτοβουλίες για την επίτευξη κοινών στόχων και για την καθιέρωση κοινών βάσεων σε τομείς όπως, η περιφερειακή ολοκλήρωση, η μείωση της φτώχειας και η κοινωνική συνοχή, η βιώσιμη ανάπτυξη, η περιφερειακή ασφάλεια και σταθερότητα, η πρόληψη και διευθέτηση των συγκρούσεων, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η δημοκρατία, η χρηστή διακυβέρνηση, η μετανάστευση, η καταπολέμηση της διαφθοράς, η καταπολέμηση της τρομοκρατίας, τα ναρκωτικά, τα φορητά όπλα και ο ελαφρύς οπλισμός. Επίσης, αποτελεί τη βάση για την ανάληψη πρωτοβουλιών και για τη στήριξη των προσπάθειών για την ανάπτυξη πρωτοβουλιών, περιλαμβανομένης και της συνεργασίας, και δράσεων σε όλη την περιοχή της Λατινικής Αμερικής.
3. Τα μέρη συμφωνούν ότι ο ενισχυμένος πολιτικός διάλογος συμβάλλει στην ευρεία ανταλλαγή πληροφοριών και αποτελεί φόρουμ για κοινές πρωτοβουλίες σε διεθνές επίπεδο.

Άρθρο 4

Μηχανισμοί

Τα μέρη συμφωνούν ότι ο πολιτικός διάλογος μεταξύ τους πραγματοποιείται:

- α) Όταν κρίνουν σκόπιμο και συμφωνηθεί και από τα δύο μέρη, σε επίπεδο Αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων·
 - β) σε υπουργικό επίπεδο, ιδίως στο πλαίσιο της υπουργικής συνόδου του διαλόγου του Σαν Χοσέ·
 - γ) σε επίπεδο ανώτερων υπαλλήλων·
 - δ) σε επίπεδο εργασίας·
- και χρησιμοποιούν, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, τη διπλωματική οδό.

Άρθρο 5

Συνεργασία στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας

Τα μέρη συντονίζουν, στο μέτρο του δυνατού και σύμφωνα με τα συμφέροντά τους, τις θέσεις τους, αναλαμβάνουν κοινές πρωτοβουλίες στα σχετικά διεθνή φόρουμ και συνεργάζονται στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.

ΤΙΤΛΟΣ III

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο 6

Στόχοι

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι η συνεργασία που προβλέπεται στη συμφωνία-πλαίσιο για τη συνεργασία του 1993 ενισχύεται και διευρύνεται σε άλλους τομείς. Επικεντρώνεται δε στους ακόλουθους στόχους:
 - α) Την προώθηση της πολιτικής και κοινωνικής σταθερότητας μέσω της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της χρηστής διακυβέρνησης·
 - β) την εμβάθυνση της διαδικασίας περιφερειακής ολοκλήρωσης μεταξύ των χωρών της Κεντρικής Αμερικής, για να συμβάλουν στη μεγαλύτερη οικονομική ανάπτυξη και τη σταδιακή βελτίωση της ποιότητας ζωής των λαών τους·
 - γ) τη μείωση της φτώχειας και την προώθηση πιο δίκαιης πρόσβασης στις κοινωνικές υπηρεσίες και στα οφέλη της οικονομικής ανάπτυξης, διασφαλίζοντας την κατάλληλη ισορροπία μεταξύ του οικονομικού, κοινωνικού και περιβαλλοντικού στοιχείου στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης.
2. Τα μέρη συμφωνούν ότι η συνεργασία λαμβάνει υπόψη οριζόντιες πτυχές σχετικές με την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, καθώς και θέματα όπως η ισότητα των φύλων, ο σεβασμός των αυτόχθονων πληθυσμών και των άλλων εθνοτικών ομάδων της Κεντρικής Αμερικής, η πρόληψη και η αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών, η διατήρηση και η προστασία του περιβάλλοντος, η βιοποικιλότητα, η πολιτιστική πολυμορφία, η έρευνα και η τεχνολογική ανάπτυξη. Η περιφερειακή ολοκλήρωση θεωρείται επίσης οριζόντιο θέμα, για το οποίο οι δράσεις συνεργασίας σε εθνικό επίπεδο πρέπει να συμφωνούν με τη διαδικασία περιφερειακής ολοκλήρωσης.
3. Τα μέρη συμφωνούν ότι πρέπει να ενθαρρύνονται τα μέτρα που αποσκοπούν στην περιφερειακή ολοκλήρωση της Κεντρικής Αμερικής και στην ενίσχυση των διαπεριφερειακών σχέσεων μεταξύ των μερών.

Άρθρο 7

Μεθοδολογία

Τα μέρη συμφωνούν ότι η συνεργασία εφαρμόζεται μέσω τεχνικής και δημοσιονομικής βοήθειας, μελετών, κατάρτισης, ανταλλαγών πληροφοριών και εμπειρογνωμοσύνης, συνεδριάσεων, σεμιναρίων, ερευνητικών προγραμμάτων ή κάθε άλλου μέσου που συμφωνείται από τα μέρη στο πλαίσιο του τομέα της συνεργασίας, των επιδιωκόμενων στόχων και των διαθέσιμων μέσων, σύμφωνα με τους κανόνες και τους κανονισμούς που ισχύουν για τη συνεργασία αυτή. Όλοι οι φορείς που μετέχουν στη συνεργασία υπόκεινται σε χρηστή και διαφανή διαχείριση των πόρων.

Άρθρο 8

Συνεργασία στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και της χρηστής διακυβέρνησης

Τα μέρη συμφωνούν ότι η συνεργασία στον τομέα αυτό στηρίζει ενεργά τις κυβερνήσεις και τους αντιπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών με ενέργειες, ιδίως στους ακόλουθους τομείς:

- α) Προώθηση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εδραίωση της διαδικασίας εκδημοκρατισμού, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των εκλογικών διαδικασιών·
- β) ενίσχυση του κράτους δικαίου και της χρηστής και διαφανούς διαχείρισης των δημόσιων υποθέσεων, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της διαφθοράς σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, και
- γ) ενίσχυση της ανεξαρτησίας και αποτελεσματικότητας των δικαστικών συστημάτων.

Άρθρο 9

Συνεργασία στον τομέα της πρόληψης των συγκρούσεων

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι η συνεργασία σ' αυτό τον τομέα προωθεί και στηρίζει μία ευρεία ειρηνευτική πολιτική, η οποία ενθαρρύνει το διάλογο μεταξύ των δημοκρατικών εθνών σχετικά με τις σημερινές προκλήσεις, όπως η πρόληψη και η διευθέτηση των συγκρούσεων, η αποκατάσταση της ειρήνης και η δικαιοσύνη στο πλαίσιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτή η πολιτική βασίζεται στην αρχή της αυτοδιάθεσης και επικεντρώνεται κυρίως στην ανάπτυξη των περιφερειακών, υποπεριφερειακών και εθνικών ικανοτήτων. Για να προλαμβάνει τις συγκρούσεις, και σύμφωνα με τις ανάγκες, διασφαλίζει ίσες πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ευκαιρίες για όλα τα τμήματα της κοινωνίας, ενισχύει τη δημοκρατική νομιμότητα, προωθεί την κοινωνική συνοχή και την αποτελεσματική διαχείριση των δημόσιων υποθέσεων, καθιερώνει αποτελεσματικούς μηχανισμούς για τον ειρηνικό συμβιβασμό των συμφερόντων των διαφόρων ομάδων, και ενθαρρύνει μία κοινωνία των πολιτών ενεργό και οργανωμένη, ιδίως μέσω των υφιστάμενων περιφερειακών οργανισμών.

2. Οι δραστηριότητες συνεργασίας μπορούν να περιλαμβάνουν, ανάλογα με την περίπτωση, στήριξη για διαδικασίες ειδικής διαμεσολάβησης ανά χώρα, διαπραγμάτευσης και συμφιλίωσης, προσπάθειες για την παροχή βοήθειας στα παιδιά, τις γυναίκες και τους ηλικιωμένους, καθώς και δράσεις για την καταπολέμηση των ναρκών κατά προσωπικού.

3. Τα μέρη συνεργάζονται επίσης στον τομέα της πρόληψης και της καταπολέμησης του λαθρεμπορίου φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού, για την ανάπτυξη, μεταξύ άλλων, του συντονισμού των ενεργειών για την ενίσχυση της νομικής, θεσμικής και αστυνομικής συνεργασίας, καθώς και για τη συγκέντρωση και καταστροφή των φορητών όπλων και του ελαφρού οπλισμού που ευρίσκονται παράνομα στα χέρια πολιτών.

Άρθρο 10

Συνεργασία για να ενισχυθεί ο εκσυγχρονισμός του κράτους και της δημόσιας διοίκησης

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι ο στόχος της συνεργασίας σ' αυτόν τον τομέα είναι να ενισχυθεί ο εκσυγχρονισμός και ο επαγγελματισμός της δημόσιας διοίκησης στις χώρες της Κεντρικής Αμερικής, καθώς και η στήριξη της διαδικασίας αποκέντρωσης και των οργανωτικών αλλαγών που προκύπτουν από τη διαδικασία ολοκλήρωσης της Κεντρικής Αμερικής. Γενικά, ο στόχος είναι να βελτιωθεί η οργανωτική αποδοτικότητα, να διασφαλισθεί η διαφανής διαχείριση των δημόσιων πόρων και η απόδοση ευθυνών, καθώς και η βελτίωση του νομικού και θεσμικού πλαισίου, που βασίζεται, μεταξύ άλλων, στις βέλτιστες πρακτικές των μερών και αξιοποιεί την εμπειρία που αποκτήθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση με την εφαρμογή των πολιτικών και μέσων.

2. Αυτή η συνεργασία μπορεί να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, προγράμματα με στόχο τη δημιουργία ικανοτήτων για τη χάραξη και την εφαρμογή πολιτικών σε όλους τους τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος, όπως η παροχή δημόσιων υπηρεσιών, η σύνταξη και η εκτέλεση του προϋπολογισμού, η πρόληψη και η καταπολέμηση της διαφθοράς και η ενίσχυση των δικαστικών συστημάτων.

Άρθρο 11

Συνεργασία στον τομέα της περιφερειακής ολοκλήρωσης

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι η συνεργασία σ' αυτό τον τομέα ενισχύει τη διαδικασία της περιφερειακής ολοκλήρωσης στην περιοχή της Κεντρικής Αμερικής, ιδίως την ανάπτυξη και υλοποίηση της κοινής αγοράς της.

2. Η συνεργασία στηρίζει την ανάπτυξη και την ενίσχυση κοινών θεσμών στην περιοχή της Κεντρικής Αμερικής και προωθεί τη στενότερη συνεργασία μεταξύ των σχετικών οργανισμών.

3. Η συνεργασία προωθεί επίσης τη χάραξη κοινών πολιτικών και την εναρμόνιση του νομικού πλαισίου, μόνο εφόσον αυτοί οι τομείς καλύπτονται από τα μέσα ολοκλήρωσης της Κεντρικής Αμερικής και με βάση όσα έχουν συμφωνήσει τα μέρη, καθώς και τομεακές πολιτικές, σε τομείς όπως το εμπόριο, τα τελωνεία, η ενέργεια, οι μεταφορές, οι επικοινωνίες, το περιβάλλον και ο ανταγωνισμός· καθώς και ο συντονισμός των μακροοικονομικών πολιτικών, σε τομείς όπως η νομισματική πολιτική, η φορολογική πολιτική και τα δημόσια οικονομικά.

4. Ειδικότερα και, μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο της παροχής τεχνικής βοήθειας συναφούς προς το εμπόριο, η συνεργασία αυτή μπορεί να συνίσταται:

- α) Στην παροχή βοήθειας για την ενίσχυση της διαδικασίας παγίωσης και εφαρμογής μιας λειτουργούσας τελωνειακής ένωσης της Κεντρικής Αμερικής·
- β) στην παροχή βοήθειας για τη μείωση και την εξάλειψη των εμποδίων στην ανάπτυξη του ενδοπεριφερειακού εμπορίου·
- γ) στη συνεργασία για την απλούστευση, τον εκσυγχρονισμό, την εναρμόνιση και την ολοκλήρωση των τελωνειακών καθεστώτων και των καθεστώτων διαμετακόμισης, και στην παροχή στήριξης για την εκπόνηση νομοθεσίας και προτύπων, και για την επαγγελματική κατάρτιση·
- δ) στην παροχή βοήθειας για την εμβάθυνση της διαδικασίας για την παγίωση και τη λειτουργία μιας ενδοπεριφερειακής κοινής αγοράς.

Άρθρο 12

Περιφερειακή συνεργασία

Τα μέρη συμφωνούν να χρησιμοποιήσουν όλα τα υπάρχοντα μέσα συνεργασίας, ώστε να προωθήσουν τις δραστηριότητες για την ανάπτυξη ουσιαστικής και αμοιβαίας συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κεντρικής Αμερικής και, χωρίς να θίγεται η συνεργασία μεταξύ των μερών, μεταξύ της Κεντρικής Αμερικής και άλλων χωρών/περιφερειών της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής, σε τομείς όπως η προώθηση του εμπορίου και των επενδύσεων, το περιβάλλον, η πρόληψη και η διαχείριση φυσικών καταστροφών, η επιστημονική, τεχνική και τεχνολογική έρευνα, η ενέργεια, οι μεταφορές και η υποδομή επικοινωνιών, ο πολιτιστικός τομέας, η περιφερειακή ανάπτυξη και η χωροταξία.

Άρθρο 13

Εμπορική συνεργασία

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι η εμπορική συνεργασία προωθεί την ενσωμάτωση των χωρών της Κεντρικής Αμερικής στην παγκόσμια οικονομία. Στόχος της επίσης είναι να ενθαρρύνει, με την παροχή τεχνικής βοήθειας συναφούς με το εμπόριο, την ανάπτυξη και διαφοροποίηση του ενδοπεριφερειακού εμπορίου, καθώς και του εμπορίου με την Ευρωπαϊκή Ένωση στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό.
2. Τα μέρη συμφωνούν να εφαρμόσουν ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα εμπορικής συνεργασίας, ώστε οι ευκαιρίες που παρέχει το εμπόριο να χρησιμοποιούνται όσο το δυνατόν καλύτερα, διευρύνοντας την παραγωγική βάση που ωφελείται από τις εμπορικές συναλλαγές, δημιουργώντας μηχανισμούς για την αντιμετώπιση των προκλήσεων ενός μεγαλύτερου ανταγωνισμού στην αγορά και αναπτύσσοντας τις απαραίτητες ικανότητες, τα μέσα και τις τεχνικές που επιτρέπουν την ταχεία πρόσβαση στα οφέλη του εμπορίου.
3. Για να εφαρμοσθεί το πρόγραμμα συνεργασίας και να αυξηθούν όσο το δυνατόν περισσότερο οι ευκαιρίες των διμερών, περιφερειακών ή πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων και συμφωνιών, τα μέρη συμφωνούν να ενισχύσουν τη δημιουργία περιφερειακών τεχνικών ικανοτήτων.

Άρθρο 14

Συνεργασία στον τομέα των υπηρεσιών

1. Στον τομέα των υπηρεσιών, και σύμφωνα με τους κανόνες της γενικής συμφωνίας για τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών (GATS), τα μέρη συμφωνούν να ενισχύσουν τη συνεργασία τους, λόγω της ολοένα και μεγαλύτερης σημασίας των υπηρεσιών για την ανάπτυξη και τη διαφοροποίηση των οικονομιών τους. Στόχος της μεγαλύτερης αυτής συνεργασίας είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα των υπηρεσιών της Κεντρικής Αμερικής με βάση τα κριτήρια της βιώσιμης ανάπτυξης.
2. Τα μέρη προσδιορίζουν τους τομείς υπηρεσιών στους οποίους επικεντρώνεται η συνεργασία. Οι δραστηριότητες συνδέονται, μεταξύ άλλων, με το ρυθμιστικό περιβάλλον και ιδιαίτερα με την εθνική νομοθεσία, καθώς και με την πρόσβαση στις πηγές χρηματοδότησης και την τεχνολογία.

Άρθρο 15

Συνεργασία στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας

Τα μέρη συμφωνούν ότι στόχος της συνεργασίας στον τομέα αυτό είναι η προώθηση των επενδύσεων, της μεταφοράς τεχνολογίας, της διάδοσης πληροφοριών, των πολιτιστικών και δημιουργικών δραστηριοτήτων και των συναφών οικονομικών δραστηριοτήτων, καθώς και η πρόσβαση και κατανομή των οφελών στους τομείς που καθορίζουν τα μέρη. Στόχος της συνεργασίας είναι η βελτίωση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων και των πολιτικών, με σκοπό τη μεγαλύτερη προστασία και εφαρμογή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας σύμφωνα με τα υψηλότερα διεθνή πρότυπα.

Άρθρο 16

Συνεργασία στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων

Τα μέρη συμφωνούν ότι στόχος της συνεργασίας σ' αυτόν τον τομέα είναι η προώθηση αμοιβαίων, αμερόληπτων, διαφανών και, εφόσον συμφωνήσουν τα μέρη, ανοικτών ⁽¹⁾ διαδικασιών για τις αντίστοιχες δημόσιες συμβάσεις και, κατά περίπτωση, σε όλα τα επίπεδα.

Άρθρο 17

Συνεργασία στον τομέα της πολιτικής ανταγωνισμού

Τα μέρη συμφωνούν ότι η συνεργασία στον τομέα της πολιτικής ανταγωνισμού προωθεί την αποτελεσματική θέσπιση και εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού, καθώς και τη διάδοση πληροφοριών, ώστε να ενισχυθεί η διαφάνεια και η ασφάλεια του δικαίου για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις αγορές της Κεντρικής Αμερικής και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 18

Τελωνειακή συνεργασία

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι στόχος της συνεργασίας στον τομέα αυτό είναι η θέσπιση μέτρων για τα τελωνεία και τη διευκόλυνση του εμπορίου, και η προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τα τελωνειακά συστήματα των μερών, ώστε να διευκολύνεται το εμπόριο μεταξύ τους.

⁽¹⁾ Όπως προβλέπεται στο άρθρο 2 παράγραφος 5, δεύτερη πρόταση, «ανοικτές» δεν σημαίνει «για την πρόσβαση».

2. Όπως συμφωνούν τα μέρη, η συνεργασία μπορεί να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων:
 - α) την απλούστευση και εναρμόνιση των εγγράφων εισαγωγής και εξαγωγής βάσει διεθνών προτύπων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης απλουστευμένων διασαφήσεων·
 - β) τη βελτίωση των τελωνειακών διαδικασιών, με μεθόδους όπως η αξιολόγηση του κινδύνου, η απλούστευση των διαδικασιών εισόδου και η θέση των εμπορευμάτων σε ελεύθερη κυκλοφορία, η χορήγηση εγκεκριμένου καθεστώτος εμπορίου, η χρήση των ηλεκτρονικών συστημάτων ανταλλαγής δεδομένων (EDI) και των αυτοματοποιημένων συστημάτων·
 - γ) μέτρα για τη βελτίωση της διαφάνειας και των διαδικασιών προσφυγής κατά τελωνειακών αποφάσεων και αποφάσεων δικαστηρίων·
 - δ) μηχανισμούς για την προώθηση τακτικών διαβουλεύσεων με τον εμπορικό κλάδο σχετικά με τις ρυθμίσεις και τις διαδικασίες που ισχύουν για τις εισαγωγές και εξαγωγές.
3. Εντός του θεσμικού πλαισίου που καθορίζεται με την παρούσα συμφωνία, μπορεί να εξετασθεί η σύναψη πρωτοκόλλου αμοιβαίας συνδρομής σε τελωνειακά θέματα.

Άρθρο 19

Συνεργασία για τους τεχνικούς κανονισμούς και τη διαπίστωση της συμμόρφωσης

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι η συνεργασία για τα πρότυπα, τους τεχνικούς κανονισμούς και τη διαπίστωση της συμμόρφωσης αποτελεί βασικό στόχο για την ανάπτυξη του εμπορίου, ιδίως όσον αφορά το ενδοπεριφερειακό εμπόριο.
2. Όπως συμφωνούν τα μέρη, η συνεργασία πρέπει να προωθήσει:
 - α) Την παροχή, στην Κεντρική Αμερική, προγραμμάτων τεχνικής βοήθειας προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι τα συστήματα και οι δομές σε θέματα τυποποίησης, διαπίστευσης, πιστοποίησης και μετρολογίας, συμφωνούν με:
 - Τα διεθνή πρότυπα,
 - τις βασικές απαιτήσεις για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των προσώπων, για τη διατήρηση των φυτών και των ζώων, την προστασία των καταναλωτών, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος.
 - β) Η συνεργασία στο πλαίσιο αυτό έχει ως στόχο να διευκολύνει την πρόσβαση στην αγορά.
3. Στην πράξη, η συνεργασία:
 - α) Παρέχει οργανωτική και τεχνική υποστήριξη, για να προωθήσει τη δημιουργία περιφερειακών δικτύων και οργανισμών, και ενισχύει τον συντονισμό των πολιτικών προώθησης μιας κοινής προσέγγισης στην εφαρμογή των διεθνών και περιφερειακών προτύπων όσον αφορά τους τεχνικούς κανονισμούς και τις διαδικασίες διαπίστωσης της συμμόρφωσης,
 - β) ενθαρρύνει κάθε μέτρο που αποσκοπεί στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των μερών στους τομείς της διαπίστωσης της συμμόρφωσης και της τυποποίησης, και
 - γ) ενθαρρύνει κάθε μέτρο για τη βελτίωση της διαφάνειας, των ορθών ρυθμιστικών πρακτικών και της προώθησης των ποιοτικών προτύπων για τα προϊόντα και τις εμπορικές πρακτικές.

Άρθρο 20

Βιομηχανική συνεργασία

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι η βιομηχανική συνεργασία προωθεί τον εκσυγχρονισμό και την αναδιάρθρωση της βιομηχανίας της Κεντρικής Αμερικής και των μεμονωμένων τομέων, καθώς και τη βιομηχανική συνεργασία μεταξύ των οικονομικών παραγόντων, με σκοπό την ενίσχυση του ιδιωτικού τομέα υπό συνθήκες που διασφαλίζουν την προστασία του περιβάλλοντος.
2. Οι πρωτοβουλίες της βιομηχανικής συνεργασίας ανταποκρίνονται στις προτεραιότητες που καθορίζουν τα μέρη. Λαμβάνουν υπόψη τις περιφερειακές πτυχές της βιομηχανικής ανάπτυξης, προωθώντας, όπου είναι δυνατό, διακρατικές εταιρικές σχέσεις. Με τις πρωτοβουλίες αυτές, επιδιώκεται ιδίως η χάραξη ενός κατάλληλου πλαισίου για τη βελτίωση της τεχνογνώσιας σε θέματα διοίκησης και την προώθηση της διαφάνειας όσον αφορά τις αγορές και τις συνθήκες λειτουργίας των επιχειρήσεων.

Άρθρο 21

Συνεργασία για την ανάπτυξη των μικρών, μεσαίων και πολύ μικρών επιχειρήσεων

Τα μέρη συμφωνούν να προωθήσουν ένα περιβάλλον ευνοϊκό για την ανάπτυξη των μικρών, μεσαίων και πολύ μικρών επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων των αγροτικών περιοχών, ιδίως:

- α) Προωθώντας τις επαφές μεταξύ οικονομικών παραγόντων, ενθαρρύνοντας τις κοινές επενδύσεις, τις κοινές επιχειρήσεις και τα δίκτυα πληροφοριών, μέσω των υφιστάμενων οριζόντιων προγραμμάτων·
- β) διευκολύνοντας την πρόσβαση στις πηγές χρηματοδότησης, παρέχοντας πληροφορίες και στηρίζοντας την καινοτομία.

Άρθρο 22

Συνεργασία στον γεωργικό και αγροτικό τομέα, και μέτρα δασικής, υγειονομικής και φυτοϋγειονομικής προστασίας

1. Τα μέρη συμφωνούν να υπάρχει αμοιβαία συνεργασία στον τομέα της γεωργίας, ώστε να προωθούνται η βιώσιμη γεωργία, η γεωργική και αγροτική ανάπτυξη, η δασοκομία, η βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη και η επισιτιστική ασφάλεια στις χώρες της Κεντρικής Αμερικής.
2. Η συνεργασία εστιάζεται στην προώθηση της δημιουργίας ικανοτήτων, στις υποδομές και στη μεταφορά τεχνολογίας, όσον αφορά θέματα όπως:
 - α) Μέτρα υγειονομικής, φυτοϋγειονομικής και περιβαλλοντικής προστασίας, καθώς και για την ποιότητα των τροφίμων, λαμβανομένης υπόψη της ισχύουσας νομοθεσίας και για τα δύο μέρη, σύμφωνα με τους κανόνες του ΠΟΕ και άλλων αρμόδιων διεθνών οργανισμών·
 - β) η διαφοροποίηση και αναδιάρθρωση των γεωργικών τομέων·
 - γ) η αμοιβαία ανταλλαγή πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν την ανάπτυξη των γεωργικών πολιτικών των μερών·
 - δ) η τεχνική βοήθεια για τη βελτίωση της παραγωγικότητας και την ανταλλαγή τεχνολογιών εναλλακτικών καλλιεργειών·
 - ε) επιστημονικά και τεχνολογικά πειράματα·
 - στ) μέτρα που αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας των γεωργικών προϊόντων, μέτρα δημιουργίας ικανοτήτων για τις ενώσεις παραγωγών και στήριξη δραστηριοτήτων προώθησης των εμπορικών συναλλαγών·
 - ζ) η ενίσχυση της ικανότητας για την εφαρμογή των υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών μέτρων που διευκολύνει την πρόσβαση στις αγορές, καθώς και η διασφάλιση ικανοποιητικού επιπέδου προστασίας της υγείας, σύμφωνα με τις διατάξεις της συμφωνίας ΥΦΠ του ΠΟΕ.

Άρθρο 23

Συνεργασία στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας

Τα μέρη συμφωνούν να αναπτύξουν οικονομική και τεχνική συνεργασία στον τομέα της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, ειδικά σε θέματα όπως η βιώσιμη εκμετάλλευση, η διαχείριση και η διατήρηση των αλιευτικών πόρων, συμπεριλαμβανομένης της εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Η συνεργασία πρέπει να αφορά επίσης τομείς όπως η βιομηχανία μεταποίησης και η διευκόλυνση του εμπορίου. Η συνεργασία στον τομέα της αλιείας θα μπορούσε να οδηγήσει στη σύναψη διμερών αλιευτικών συμφωνιών μεταξύ των μερών ή μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και μιας ή περισσότερο χωρών της Κεντρικής Αμερικής ή/και στη σύναψη πολυμερών αλιευτικών συμφωνιών μεταξύ των μερών.

Άρθρο 24

Συνεργασία στον εξορυκτικό τομέα

Τα μέρη συμφωνούν ότι η συνεργασία στον εξορυκτικό τομέα, λαμβανομένων υπόψη των πτυχών διατήρησης του περιβάλλοντος, εστιάζεται κυρίως στα εξής:

- α) Στην προώθηση της συμμετοχής των επιχειρήσεων των μερών στην αναζήτηση, την εκμετάλλευση και την αειφόρο χρήση των ορυκτών, σύμφωνα με τη νομοθεσία τους·
- β) στην προώθηση των ανταλλαγών πληροφοριών, εμπειρίας και τεχνολογίας σχετικά με την αναζήτηση και την εκμετάλλευση ορυκτών·
- γ) στην προώθηση των ανταλλαγών εμπειρογνομόνων και στην από κοινού ανάληψη ερευνητικών δραστηριοτήτων με σκοπό να αυξηθούν οι ευκαιρίες για τεχνολογική ανάπτυξη·

- δ) στη θέσπιση μέτρων για την προώθηση των επενδύσεων σ' αυτό τον τομέα, σύμφωνα με τη νομοθεσία της κάθε χώρας της Κεντρικής Αμερικής και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της·
- ε) στη θέσπιση μέτρων για την προώθηση της περιβαλλοντικής ακεραιότητας και της συλλογικής περιβαλλοντικής ευθύνης σ' αυτόν τον τομέα.

Άρθρο 25

Συνεργασία στον τομέα της ενέργειας

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι κοινός στόχος τους είναι να ενισχύσουν τη συνεργασία στον τομέα της ενέργειας, σε βασικούς τομείς όπως η υδροηλεκτρική ενέργεια, ο ηλεκτρισμός, το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο, η ανανεώσιμη ενέργεια, η τεχνολογία εξοικονόμησης ενέργειας, η ηλεκτροδότηση των αγροτικών περιοχών και η περιφερειακή ολοκλήρωση των ενεργειακών αγορών, μεταξύ άλλων τους οποίους καθορίζουν τα μέρη, και σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.
2. Η συνεργασία καλύπτει, μεταξύ άλλων, τα εξής:
 - α) Τη διαμόρφωση και τον σχεδιασμό της ενεργειακής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της διασύνδεσης των υποδομών περιφερειακής σημασίας, τη βελτίωση και διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού και τη βελτίωση των αγορών ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της διέλευσης, της μεταφοράς και διανομής μέσα στις χώρες της Κεντρικής Αμερικής·
 - β) τη διαχείριση και κατάρτιση για τον τομέα της ενέργειας και τη μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας·
 - γ) την προώθηση της εξοικονόμησης ενέργειας, της ενεργειακής απόδοσης, της ανανεώσιμης ενέργειας και της μελέτης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της παραγωγής και κατανάλωσης ενέργειας·
 - δ) την προώθηση της εφαρμογής μηχανισμού καθαρής ανάπτυξης, για να στηρίζονται οι πρωτοβουλίες σε θέματα κλιματικών αλλαγών και κλιματικής μεταβλητότητας·
 - ε) το θέμα της καθαρής και ειρηνικής χρήσης της πυρηνικής ενέργειας.

Άρθρο 26

Συνεργασία στον τομέα των μεταφορών

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι η συνεργασία σ' αυτόν τον τομέα εστιάζεται στην αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό των μεταφορικών συστημάτων και της σχετικής υποδομής, στη βελτίωση της κυκλοφορίας προσώπων και εμπορευμάτων και στη βελτίωση της πρόσβασης στις αγορές αστικών, αεροπορικών, θαλάσσιων και οδικών μεταφορών, με τη βελτίωση της διαχείρισης των μεταφορών, όσον αφορά τη λειτουργία και τη διοίκηση, και με την προώθηση υψηλών προτύπων λειτουργίας.
2. Η συνεργασία μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής:
 - α) Την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις πολιτικές των μερών, ειδικά όσον αφορά τις αστικές μεταφορές και τη διασύνδεση και διαλειτουργικότητα των δικτύων πολλαπλών μέσων μεταφοράς και άλλα θέματα κοινού ενδιαφέροντος·
 - β) τη διαχείριση των σιδηροδρόμων, των λιμένων και αερολιμένων, καθώς και την κατάλληλη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών·
 - γ) σχέδια συνεργασίας για τη μεταφορά της ευρωπαϊκής τεχνολογίας στο παγκόσμιο σύστημα δορυφορικής πλοήγησης και στα κέντρα αστικών δημόσιων μεταφορών·
 - δ) τη βελτίωση των προδιαγραφών ασφαλείας και πρόληψης της ρύπανσης, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας στα σχετικά διεθνή φόρουμ, ώστε να διασφαλίζεται η καλύτερη εφαρμογή των διεθνών προτύπων.

Άρθρο 27

Συνεργασία για την κοινωνία της πληροφορίας, την τεχνολογία των πληροφοριών και τις τηλεπικοινωνίες

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι η τεχνολογία των πληροφοριών και οι τηλεπικοινωνίες αποτελούν βασικούς τομείς σε μία σύγχρονη κοινωνία και είναι ζωτικής σημασίας για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και την ομαλή μετάβαση στην κοινωνία των πληροφοριών. Η συνεργασία σ' αυτόν τον τομέα συμβάλει στη μείωση του «ψηφιακού χάσματος» και στην ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων.
2. Στόχος της συνεργασίας σ' αυτό τον τομέα είναι να προωθήσει:
 - α) Τον διάλογο σχετικά με όλες τις πτυχές της κοινωνίας της πληροφορίας·
 - β) σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία των μερών, τον διάλογο για τις ρυθμιστικές και πολιτικές πτυχές της τεχνολογίας των πληροφοριών και των επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένων των προτύπων·
 - γ) την ανταλλαγή πληροφοριών για τα πρότυπα, τη διαπίστωση της συμμόρφωσης και την έγκριση τύπου·
 - δ) τη διάδοση των νέων τεχνολογιών των πληροφοριών και επικοινωνιών·

- ε) κοινά ερευνητικά προγράμματα σχετικά με τις τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών, και πειραματικά σχέδια στους τομείς των εφαρμογών της κοινωνίας της πληροφορίας·
- στ) τη διασύνδεση και διαλειτουργικότητα μεταξύ δικτύων και υπηρεσιών τηλεματικής·
- ζ) τις ανταλλαγές και την κατάρτιση ειδικών·
- η) την ανάπτυξη των εφαρμογών της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Άρθρο 28

Συνεργασία στον οπτικοακουστικό τομέα

Τα μέρη συμφωνούν να προωθήσουν τη συνεργασία στον οπτικοακουστικό τομέα και στον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης γενικότερα, μέσω κοινών πρωτοβουλιών στην κατάρτιση, καθώς και ενεργειών για την ανάπτυξη, την παραγωγή και τη διανομή οπτικοακουστικών μέσων, συμπεριλαμβανομένου του εκπαιδευτικού και πολιτιστικού τομέα. Η συνεργασία βασίζεται στις σχετικές εθνικές διατάξεις περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και στις ισχύουσες διεθνείς συμφωνίες.

Άρθρο 29

Συνεργασία στον τομέα του τουρισμού

Τα μέρη συμφωνούν ότι στόχος της συνεργασίας σ' αυτό τον τομέα είναι να καθιερωθούν οι βέλτιστες πρακτικές, ώστε να εξασφαλίζεται η ισορροπημένη και βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή της Κεντρικής Αμερικής. Στόχος της συνεργασίας πρέπει να είναι η χάραξη στρατηγικών για τη βελτίωση της θέσης και την προώθηση της περιοχής στην Ευρώπη ως ανταγωνιστικού πολλαπλού τουριστικού προορισμού.

Άρθρο 30

Συνεργασία μεταξύ των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων

Τα μέρη συμφωνούν να προωθούν τη συνεργασία μεταξύ χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, σύμφωνα με τις ανάγκες τους και στο πλαίσιο των αντίστοιχων προγραμμάτων και νομοθεσιών τους.

Άρθρο 31

Συνεργασία στον τομέα της προώθησης των επενδύσεων

1. Τα μέρη συμφωνούν να συμβάλλουν, στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, στη δημιουργία σταθερού κλίματος που θα ευνοεί τις αμοιβαίες επενδύσεις.
2. Η συνεργασία μπορεί να περιλαμβάνει:
 - α) Την ενθάρρυνση των μηχανισμών ανταλλαγής και διάδοσης πληροφοριών για τη νομοθεσία περί επενδύσεων και τις ευκαιρίες πραγματοποίησης επενδύσεων·
 - β) την ανάπτυξη ενός νομικού πλαισίου ευνοϊκού για τις επενδύσεις και στις δύο περιοχές, οσάκις ενδείκνυται, με τη σύναψη διμερών συμφωνιών που προωθούν και προστατεύουν τις επενδύσεις μεταξύ των κρατών μελών και των χωρών της Κεντρικής Αμερικής·
 - γ) την προώθηση απλουστευμένων διοικητικών διαδικασιών·
 - δ) την ανάπτυξη μηχανισμών κοινών επιχειρήσεων.

Άρθρο 32

Μακροοικονομικός διάλογος

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι στόχος της συνεργασίας είναι η προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών για τις αντίστοιχες μακροοικονομικές τάσεις και πολιτικές, καθώς και η ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με τον συντονισμό των μακροοικονομικών πολιτικών στο πλαίσιο μιας κοινής αγοράς.
2. Τα μέρη επιδιώκουν επίσης να εμβαθύνουν το διάλογο μεταξύ των αρχών τους για τα μακροοικονομικά θέματα και, βάσει συμφωνίας των μερών, μπορούν να περιλάβουν τομείς, όπως η νομισματική πολιτική, η φορολογική πολιτική, τα δημόσια οικονομικά, η μακροοικονομική σταθεροποίηση και το εξωτερικό χρέος.

Άρθρο 33

Συνεργασία στον τομέα της στατιστικής

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι ο βασικός στόχος είναι η ανάπτυξη καλύτερων στατιστικών μεθόδων και προγραμμάτων, καθώς και η συγκέντρωση και διάδοση των στατιστικών στοιχείων, με σκοπό τη δημιουργία δεικτών με ενισχυμένη συγκρισιμότητα μεταξύ των μερών, που θα διευκολύνουν τα μέρη να χρησιμοποιούν αμοιβαία τα στατιστικά στοιχεία τους για το εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών και, γενικότερα, για κάθε τομέα που καλύπτει η παρούσα συμφωνία, για τον οποίο μπορούν να καταρτισθούν στατιστικά στοιχεία.
2. Αυτή η συνεργασία θα μπορούσε να περιλάβει, μεταξύ άλλων, τεχνικές ανταλλαγές μεταξύ στατιστικών ιδρυμάτων στην Κεντρική Αμερική και στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Eurostat, την ανάπτυξη βελτιωμένων και, όπου συντρέχει λόγος, σταθερών μεθόδων συλλογής δεδομένων, ανάλυση και ερμηνεία, καθώς και διοργάνωση σεμιναρίων, ομάδων εργασίας ή στατιστικών επιμορφωτικών προγραμμάτων.

Άρθρο 34

Συνεργασία για την προστασία του καταναλωτή

Τα μέρη συμφωνούν ότι η συνεργασία στον τομέα αυτό μπορεί να συνεπάγεται, μεταξύ άλλων και στο μέτρο του δυνατού:

- α) Τη βελτίωση της αμοιβαίας κατανόησης της νομοθεσίας για τους καταναλωτές, ώστε να αποφεύγονται οι φραγμοί στο εμπόριο και να διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας των καταναλωτών·
- β) την προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τα συστήματα προστασίας των καταναλωτών.

Άρθρο 35

Συνεργασία για την προστασία των δεδομένων

1. Τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται για την προστασία κατά την επεξεργασία προσωπικών και άλλων δεδομένων, προκειμένου να προωθούν τα αυστηρότερα διεθνή πρότυπα.
2. Τα μέρη συμφωνούν επίσης να συνεργάζονται για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, ώστε να βελτιωθεί το επίπεδο προστασίας, και να προωθούν την ελεύθερη κυκλοφορία των προσωπικών δεδομένων μεταξύ των μερών, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την εθνική νομοθεσία των μερών.

Άρθρο 36

Επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι η επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία βασίζεται στα αμοιβαία συμφέροντά τους, συμφωνεί με τις πολιτικές τους και αποσκοπεί:
 - α) Στις ανταλλαγές επιστημονικών και τεχνολογικών πληροφοριών και εμπειριών σε περιφερειακό επίπεδο, ειδικά όσον αφορά την εφαρμογή πολιτικών και προγραμμάτων·
 - β) στην προώθηση της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού·
 - γ) στην προώθηση των σχέσεων μεταξύ των επιστημονικών κοινοτήτων των μερών·
 - δ) στην ενθάρρυνση της συμμετοχής του επιχειρηματικού τομέα των μερών στην επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία, και ιδίως στην προώθηση της καινοτομίας·
 - ε) στην προώθηση της μεταφοράς καινοτομίας και τεχνολογίας μεταξύ των μερών, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και των καθαρότερων τεχνολογιών.
2. Τα μέρη συμφωνούν να προωθούν και να ενισχύουν την επιστημονική, ερευνητική και τεχνολογική ανάπτυξη και τις διαδικασίες καινοτομίας, με τη συμμετοχή ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ερευνητικών κέντρων και παραγωγικών τομέων· ειδικά η συμμετοχή μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων ενθαρρύνεται και από τις δύο πλευρές.
3. Τα μέρη συμφωνούν να προωθούν την επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία μεταξύ των πανεπιστημίων, των ερευνητικών ιδρυμάτων και των παραγωγικών τομέων των δύο περιοχών, καθώς και τις υποτροφίες και τα προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών και ειδικών.
4. Τα μέρη συμφωνούν να ενισχύσουν τους δεσμούς συνεργασίας μεταξύ των επιστημονικών και τεχνολογικών φορέων και των φορέων καινοτομίας, για την προώθηση, τη διάδοση και τη μεταφορά τεχνολογίας.

Άρθρο 37

Συνεργασία για την εκπαίδευση και την κατάρτιση

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι σκοπός της συνεργασίας σ' αυτό τον τομέα είναι η εξεύρεση τρόπων για τη βελτίωση της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης. Για τον σκοπό αυτό, δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην πρόσβαση των νέων, των γυναικών, των μεγαλύτερης ηλικίας πολιτών, των αυτοχθόνων και των άλλων εθνοτικών ομάδων της Κεντρικής Αμερικής, στην εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων των κύκλων τεχνικών μαθημάτων, της ανώτερης εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας στο ίδιο πλαίσιο.
2. Τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται στενότερα στον τομέα της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης, και να προωθούν τη συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων και μεταξύ επιχειρήσεων, ώστε να αναπτυχθεί το επίπεδο εμπειρογνωμοσύνης του ανώτερου προσωπικού.
3. Τα μέρη συμφωνούν επίσης να αποδίδουν ιδιαίτερη προσοχή στις αποκεντρωμένες ενέργειες και προγράμματα (ALFA, ALBAN, URB-AL κ.λπ.), που δημιουργούν μόνιμους δεσμούς μεταξύ των ειδικευμένων φορέων και των δύο μερών, που θα ενθαρρύνουν την από κοινού χρησιμοποίηση και την ανταλλαγή εμπειριών και τεχνικών πόρων. Σ' αυτό το πλαίσιο, η συνεργασία θα στηρίξει επίσης ενέργειες και προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, για να αντιμετωπίζονται οι ειδικές ανάγκες των χωρών της Κεντρικής Αμερικής.
4. Τα μέρη προωθούν την εκπαίδευση των αυτοχθόνων πληθυσμών και στις δικές τους γλώσσες.

Άρθρο 38

Συνεργασία στον τομέα του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι η συνεργασία σ' αυτό τον τομέα προωθεί την προστασία του περιβάλλοντος στο πλαίσιο μιας βιώσιμης ανάπτυξης. Ως προς αυτό, η σχέση μεταξύ της φτώχειας και του περιβάλλοντος, καθώς και οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των οικονομικών δραστηριοτήτων θεωρούνται σημαντικές. Η συνεργασία προωθεί επίσης την ενεργό συμμετοχή σε διεθνείς περιβαλλοντικές συμφωνίες σε τομείς όπως η αλλαγή του κλίματος, η βιοποικιλότητα, η ερήμωση και η διαχείριση χημικών ουσιών.
2. Η συνεργασία επικεντρώνεται μεταξύ άλλων στα εξής:
 - α) Στην πρόληψη της περιβαλλοντικής υποβάθμισης· για τον σκοπό αυτό, η συνεργασία πρέπει να προβλέπει το θέμα της μεταφοράς περιβαλλοντικά βιώσιμων ή/και καθαρών τεχνολογιών·
 - β) στην προώθηση της διατήρησης και της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων (συμπεριλαμβανομένης της βιοποικιλότητας και των γενετικών πόρων)·
 - γ) στην ενθάρρυνση της εθνικής και περιφερειακής παρακολούθησης της βιοποικιλότητας·
 - δ) στην ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για την περιβαλλοντική νομοθεσία και τα κοινά περιβαλλοντικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα μέρη·
 - ε) στην προώθηση της εναρμόνισης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στην Κεντρική Αμερική·
 - στ) στην ενίσχυση της περιβαλλοντικής διαχείρισης σε όλους τους τομείς σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης·
 - ζ) στην προώθηση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, στη δημιουργία ικανοτήτων και στην ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών·
 - η) στην ενθάρρυνση των κοινών περιφερειακών ερευνητικών προγραμμάτων.

Άρθρο 39

Συνεργασία στον τομέα των φυσικών καταστροφών

Τα μέρη συμφωνούν ότι σκοπός της συνεργασίας σ' αυτό τον τομέα είναι η μείωση της ευπάθειας της περιοχής της Κεντρικής Αμερικής στις φυσικές καταστροφές, χάρη στην ενίσχυση της περιφερειακής έρευνας, του προγραμματισμού, της παρακολούθησης της πρόληψης, των ικανοτήτων αντιμετώπισης και αποκατάστασης, της εναρμόνισης του νομικού πλαισίου και της βελτίωσης του θεσμικού συντονισμού και της κρατικής στήριξης.

Άρθρο 40

Συνεργασία στον πολιτιστικό τομέα

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι η συνεργασία σ' αυτό τον τομέα, οι πολιτιστικοί δεσμοί και οι επαφές μεταξύ των πολιτιστικών φορέων των δύο περιοχών πρέπει να αναπτυχθούν.
2. Στόχος θα είναι η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των μερών στον πολιτιστικό τομέα, αφού ληφθούν υπόψη και ευνοηθούν συνεργίες με διμερή σχέδια των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
3. Η συνεργασία βασίζεται στις εθνικές διατάξεις περί του δικαιώματος του δημιουργού και στις διεθνείς συμφωνίες.

4. Αυτή η συνεργασία μπορεί να καλύπτει όλους τους πολιτιστικούς τομείς, μεταξύ άλλων δε και τους ακόλουθους τομείς:
 - α) Μετάφραση λογοτεχνικών έργων·
 - β) συντήρηση, αποκατάσταση, ανάκτηση και αναβίωση της πολιτιστικής κληρονομιάς·
 - γ) πολιτιστικές εκδηλώσεις και σχετικές δραστηριότητες, καθώς και ανταλλαγές καλλιτεχνών και επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα·
 - δ) προώθηση της πολιτισμικής πολυμορφίας, ιδιαίτερα των αυτοχθόνων πληθυσμών και άλλων εθνοτικών ομάδων της Κεντρικής Αμερικής·
 - ε) ανταλλαγές νέων·
- στ) καταπολέμηση και πρόληψη της παράνομης διακίνησης έργων πολιτιστικής κληρονομιάς·
- ζ) προώθηση των κλάδων της χειροτεχνίας και των πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Άρθρο 41

Συνεργασία στον τομέα της υγείας

1. Τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται στον τομέα της υγείας, για να στηρίζουν τις τομεακές μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται ώστε οι φτωχοί να δικαιούνται να έχουν πρόσβαση στις υγειονομικές υπηρεσίες, και για να προωθούν δίκαιους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς που βελτιώνουν την πρόσβαση των φτωχών στην υγειονομική περίθαλψη και στην επισιτιστική ασφάλεια.
2. Τα μέρη συμφωνούν ότι η πρωτογενής πρόληψη προϋποθέτει ενέργειες και σε άλλους τομείς, όπως η εκπαίδευση, η υδροδότηση και η αποχέτευση. Ως προς αυτό, τα μέρη σκοπεύουν να ενισχύσουν και να αναπτύξουν τις εταιρικές σχέσεις και εκτός του τομέα της υγείας, ώστε να επιτύχουν τους αναπτυξιακούς στόχους της χιλιετίας, όπως η καταπολέμηση του AIDS, της ελονοσίας, της φυματίωσης και άλλων επιδημιών. Οι εταιρικές σχέσεις με την κοινωνία των πολιτών, τις ΜΚΟ και τον ιδιωτικό τομέα είναι επίσης απαραίτητες για να αντιμετωπίζονται τα θέματα της σεξουαλικής υγείας και των συναφών δικαιωμάτων στο πλαίσιο προσέγγισης που λαμβάνει υπόψη την ισότητα των φύλων, και για να ενημερώνονται οι νέοι, ώστε να προλαμβάνονται οι σεξουαλικά μεταδιδόμενες ασθένειες και οι ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες, υπό τον όρο ότι οι στόχοι αυτοί δεν παραβιάζουν το νομικό πλαίσιο και την πολιτιστική ευαισθησία των χωρών.

Άρθρο 42

Κοινωνική συνεργασία

1. Τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται για να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων σε ένα διάλογο για τις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας, την κοινωνική προστασία και την ενσωμάτωση στην κοινωνία. Λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη η ανάγκη να αποφεύγεται η διακριτική μεταχείριση των υπηκόων ενός από τα μέρη που κατοικούν νόμιμα στα εδάφη του άλλου μέρους.
2. Τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία της κοινωνικής ανάπτυξης, η οποία πρέπει να συμβαδίζει με την οικονομική ανάπτυξη, και συμφωνούν να δίδουν προτεραιότητα στην απασχόληση, τη στέγαση και τους οικισμούς, σύμφωνα με τις αντίστοιχες πολιτικές και τις συνταγματικές διατάξεις τους, καθώς και στην προώθηση των θεμελιωδών αρχών και δικαιωμάτων στην εργασία, που καθορίζονται με τις Συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, ως «θεμελιώδη πρότυπα εργασίας».
3. Τα μέρη δύνανται να συνεργάζονται σε κάθε θέμα αμοιβαίου ενδιαφέροντος που εμπίπτει στους προαναφερθέντες τομείς.
4. Όπου κρίνεται σκόπιμο, και σύμφωνα με τις αντίστοιχες διαδικασίες τους, τα μέρη δύνανται να διεξάγουν αυτό το διάλογο σε συντονισμό με την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και τον ομόλογό της στην Κεντρική Αμερική, αντίστοιχα.

Άρθρο 43

Συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στη συνεργασία

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν το ρόλο και την ενδεχόμενη συνεισφορά της κοινωνίας των πολιτών στη διαδικασία συνεργασίας και συμφωνούν να προωθούν τον ουσιαστικό διάλογο με την κοινωνία των πολιτών.
2. Με την επιφύλαξη των νομικών και διοικητικών διατάξεων κάθε μέρους, η κοινωνία των πολιτών μπορεί:
 - α) Να εκφέρει γνώμη κατά τη διαδικασία χάραξης πολιτικής σε επίπεδο χώρας σύμφωνα με τις δημοκρατικές αρχές·
 - β) να ενημερώνεται και να συμμετέχει σε διαβουλεύσεις για τις στρατηγικές ανάπτυξης και συνεργασίας και τις τομεακές πολιτικές, ιδιαίτερα σε τομείς που την αφορούν, καθώς και σε όλα τα στάδια της αναπτυξιακής διαδικασίας·

- γ) να ταγχάνει χρηματοδότησης, στο μέτρο που οι εσωτερικοί κανόνες κάθε μέρους το επιτρέπουν, και στήριξης για τη δημιουργία ικανότητας σε κρίσιμους τομείς·
- δ) να συμμετέχει στην εφαρμογή προγραμμάτων συνεργασίας στους τομείς που την αφορούν.

Άρθρο 44

Συνεργασία σε θέματα ισότητας των φύλων

Τα μέρη συμφωνούν ότι η συνεργασία σ' αυτό τον τομέα συμβάλλει στην ενίσχυση των πολιτικών, των προγραμμάτων και των μηχανισμών, στόχος των οποίων είναι να εξασφαλίζεται, να βελτιωθεί και να επεκταθεί η ίση συμμετοχή και οι ίσες ευκαιρίες ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς της πολιτικής, οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής, με τη θέσπιση θετικών μέτρων υπέρ των γυναικών, όπου είναι απαραίτητο. Συμβάλει επίσης στη διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών σε όλους τους πόρους που είναι απαραίτητοι για την πλήρη άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους.

Άρθρο 45

Συνεργασία για τους αυτόχθονες πληθυσμούς και τις άλλες εθνοτικές ομάδες της Κεντρικής Αμερικής

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι η συνεργασία σ' αυτό τον τομέα συμβάλλει στην προώθηση της σύστασης οργανώσεων για τους αυτόχθονες πληθυσμούς και τις άλλες εθνοτικές ομάδες της Κεντρικής Αμερικής, καθώς και στην ενίσχυση όσων οργανώσεων υπάρχουν, στο πλαίσιο της προώθησης των στόχων της εξάλειψης της φτώχειας, της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και της πολιτισμικής πολυμορφίας.
2. Εκτός του ότι λαμβάνεται συστηματικά υπόψη η κατάσταση των αυτόχθονων πληθυσμών και των άλλων εθνοτικών ομάδων της Κεντρικής Αμερικής σε όλα τα επίπεδα της αναπτυξιακής συνεργασίας, τα μέρη λαμβάνουν υπόψη, κατά τη χάραξη των πολιτικών, την ιδιαίτερη κατάστασή τους και ενισχύουν την ικανότητα των οργανώσεών τους, έτσι ώστε η αναπτυξιακή συνεργασία να έχει θετικότερα αποτελέσματα γι' αυτές τις ομάδες, σύμφωνα με τις εθνικές και διεθνείς υποχρεώσεις των μερών.

Άρθρο 46

Συνεργασία για τους εκριζωθέντες πληθυσμούς και τους απόστρατους

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι η συνεργασία για τη στήριξη των εκριζωθέντων πληθυσμών και των αποστράτων συμβάλλει στην κάλυψη των βασικών αναγκών τους, αφότου παύει η ανθρωπιστική βοήθεια και έως ότου ληφθούν περισσότερο μακροπρόθεσμα μέτρα για να διευθετηθεί το καθεστώς τους.
2. Αυτή η συνεργασία μπορεί να προβλέπει, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες ενέργειες:
 - α) Αυτάρκεια των εκριζωθέντων πληθυσμών και των αποστράτων και επανένταξή τους στον κοινωνικό και οικονομικό ιστό·
 - β) βοήθεια στις τοπικές κοινωνίες υποδοχής και στις περιοχές επανεγκατάστασης, ώστε να προωθείται η αποδοχή και η ένταξη των εκριζωθέντων πληθυσμών και των αποστράτων·
 - γ) βοήθεια προς τα άτομα που επιστρέφουν οικειοθελώς και επανεγκαθίστανται στη χώρα καταγωγής τους ή σε τρίτες χώρες, εφόσον το επιτρέπουν οι συνθήκες·
 - δ) ενέργειες που βοηθούν τα άτομα να ανακτήσουν τα υπάρχοντά τους ή τα περιουσιακά τους δικαιώματα, καθώς και παροχή βοήθειας για το διακανονισμό των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά των εν λόγω πληθυσμών·
 - ε) ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των χωρών που αντιμετωπίζουν τέτοια προβλήματα·
- στ) στήριξη για την επανένταξη στην πολιτική, κοινωνική και παραγωγική ζωή, ενδεχομένως στο πλαίσιο διαδικασίας συμφιλίωσης.

Άρθρο 47

Συνεργασία για την καταπολέμηση των παράνομων ναρκωτικών και του συναφούς εγκλήματος

1. Με βάση την αρχή της συνυπευθυνότητας, τα μέρη συμφωνούν ότι στόχος της συνεργασίας σ' αυτό τον τομέα είναι ο συντονισμός και η αύξηση των κοινών προσπάθειών για την αποτροπή και τη μείωση της παραγωγής, της διακίνησης και της κατανάλωσης παράνομων ναρκωτικών. Τα μέρη συμφωνούν επίσης να προσπαθήσουν να καταπολεμήσουν το έγκλημα που συνδέεται με τη διακίνηση αυτή μέσω, μεταξύ άλλων, της συνεργασίας με διεθνείς οργανώσεις και φορείς. Με την επιφύλαξη των άλλων μηχανισμών συνεργασίας, τα μέρη συμφωνούν επίσης να χρησιμοποιήσουν για τον σκοπό αυτό τον μηχανισμό συντονισμού και συνεργασίας στον τομέα των ναρκωτικών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Λατινικής Αμερικής και των χωρών της Καραϊβικής.

2. Τα μέρη συνεργάζονται σ' αυτό τον τομέα για την εφαρμογή ιδίως:
 - α) Προγραμμάτων για την πρόληψη της χρήσης ναρκωτικών, ιδίως στις ευπαθείς ομάδες και τις ομάδες υψηλού κινδύνου·
 - β) έργων κατάρτισης, εκπαίδευσης, θεραπείας και αποκατάστασης των τοξικομανών, και για την επανένταξή τους στην κοινωνία·
 - γ) έργων που ευνοούν την εναρμόνιση της νομοθεσίας και της δράσης σ' αυτό τον τομέα στην Κεντρική Αμερική·
 - δ) κοινών ερευνητικών προγραμμάτων·
 - ε) μέτρων και ενεργειών συνεργασίας με στόχο την ενθάρρυνση της εναλλακτικής ανάπτυξης, ιδίως της προώθησης νόμιμων καλλιιεργειών μικρών παραγωγών·
 - στ) μέτρων για τον έλεγχο του εμπορίου των προδρόμων ουσιών και των βασικών προϊόντων που ισοδυναμούν με αυτές που θεσπίζουν η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και οι αρμόδιοι διεθνείς οργανισμοί·
 - ζ) μέτρων για τη μείωση της προμήθειας παράνομων ναρκωτικών, όπως οι ενέργειες κατάρτισης στα συστήματα διοικητικού ελέγχου για την αποφυγή της εκτροπής των προδρόμων χημικών ουσιών, και ο έλεγχος των συναφών εγκλημάτων.

Άρθρο 48

Συνεργασία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και των συναφών εγκλημάτων

1. Τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται για να παρεμποδίζουν τη χρησιμοποίηση των χρηματοπιστωτικών τους συστημάτων για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες εν γένει, και ιδίως από τη διακίνηση ναρκωτικών.
2. Αυτή η συνεργασία περιλαμβάνει διοικητική και τεχνική βοήθεια για την εκπόνηση και την εφαρμογή των κανονισμών και την αποτελεσματική λειτουργία των κατάλληλων προτύπων και μηχανισμών. Συγκεκριμένα, η συνεργασία επιτρέπει τις ανταλλαγές σχετικών πληροφοριών και τη θέσπιση κατάλληλων προτύπων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, συγκρίσιμων με τα πρότυπα που έχει θεσπίσει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και οι διεθνείς οργανισμοί που δραστηριοποιούνται σ' αυτό τον τομέα, όπως η ειδική ομάδα χρηματοοικονομικής δράσης (FATF), και τα Ηνωμένα Έθνη. Ενθαρρύνεται η συνεργασία σε περιφερειακό επίπεδο.

Άρθρο 49

Συνεργασία σε θέματα μετανάστευσης

1. Τα μέρη επιβεβαιώνουν τη σημασία της κοινής διαχείρισης των μεταναστευτικών ρευμάτων μεταξύ των εδαφών τους. Με σκοπό την ενίσχυση της συνεργασίας, τα μέρη καθιερώνουν εκτενή διάλογο για όλα τα θέματα σχετικά με τη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της παράνομης μετανάστευσης, της παράνομης εισαγωγής και διακίνησης ανθρώπων, και σχετικά με τα προσφυγικά ρεύματα. Τα προβλήματα της μετανάστευσης πρέπει να περιλαμβάνονται στις εθνικές στρατηγικές για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των χωρών καταγωγής, διέλευσης και προορισμού των μεταναστών.
2. Με τη συνεργασία αναγνωρίζεται ότι η μετανάστευση αποτελεί φαινόμενο για την αντιμετώπιση του οποίου πρέπει να αναλύονται και να συζητούνται διάφορες λύσεις, σύμφωνα με τη σχετική ισχύουσα διεθνή, κοινοτική και εθνική νομοθεσία. Η συνεργασία επικεντρώνεται ιδίως:
 - α) Στα βασικά αίτια της μετανάστευσης·
 - β) στη θέσπιση και εφαρμογή εθνικών νόμων και πρακτικών όσον αφορά τη διεθνή προστασία, ούτως ώστε να τηρούνται οι διατάξεις της σύμβασης της Γενεύης του 1951 περί του καθεστώτος των προσφύγων και του Πρωτοκόλλου του 1967, καθώς και άλλων σχετικών περιφερειακών και διεθνών μέσων, ώστε να τηρείται η αρχή της μη «επαναπροώθησης»·
 - γ) στους κανόνες εισδοχής, στα δικαιώματα και στο καθεστώς των προσώπων που γίνονται δεκτά, στις πολιτικές για τη δίκαιη μεταχείριση και την ένταξη όλων των νόμιμα κατοικούντων αλλοδαπών, την εκπαίδευση και κατάρτιση, και στα μέτρα για την αντιμετώπιση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας και όλες τις ισχύουσες διατάξεις σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα των μεταναστών·
 - δ) στη θέσπιση αποτελεσματικής και προληπτικής πολιτικής κατά της παράνομης μετανάστευσης. Επίσης, επικεντρώνεται στη λαθραία μεταφορά μεταναστών και στην εμπορία ανθρώπων, καθώς και στο θέμα του τρόπου καταπολέμησης των δικτύων και των εγκληματικών οργανώσεων των λαθρομεταφορέων και των εμπόρων ανθρώπων, και του τρόπου προστασίας των θυμάτων αυτής της εμπορίας·
 - ε) στην επιστροφή, υπό ανθρώπινες και αξιοπρεπείς συνθήκες, των προσώπων που διαμένουν παράνομα και στην επανεισδοχή τους, σύμφωνα με την παράγραφο 3·

- στ) στον τομέα των θεωρήσεων, σε θέματα που χαρακτηρίζονται ως αμοιβαίου ενδιαφέροντος·
- ζ) στον τομέα των συνοριακών ελέγχων, σε θέματα σχετικά με την οργάνωση, την κατάρτιση, τις βέλτιστες πρακτικές και άλλα επιτόπου επιχειρησιακά μέτρα και, ανάλογα με την περίπτωση, τον εξοπλισμό, με επίγνωση της πιθανής διπλής χρήσης αυτού του εξοπλισμού.
3. Στο πλαίσιο της συνεργασίας για την πρόληψη και τον έλεγχο της παράνομης μετανάστευσης, τα μέρη συμφωνούν επίσης για την επανεισοδοχή των παράνομων μεταναστών τους. Προς τον σκοπό αυτό:
- Κάθε χώρα της Κεντρικής Αμερικής δέχεται, μετά από αίτηση και χωρίς άλλες διατυπώσεις, την επανεισοδοχή των υπηκόων της που ευρίσκονται παράνομα στο έδαφος κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρέχει στους υπηκόους της τα κατάλληλα έγγραφα ταυτότητας και επεκτείνει σ' αυτούς τις διοικητικές διευκολύνσεις που απαιτούνται προς τον σκοπό αυτό·
 - κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δέχεται, μετά από αίτηση και χωρίς άλλες διατυπώσεις, την επανεισοδοχή των υπηκόων του που ευρίσκονται παράνομα στο έδαφος χώρας της Κεντρικής Αμερικής, παρέχει στους υπηκόους του τα κατάλληλα έγγραφα ταυτότητας και επεκτείνει σ' αυτούς τις διοικητικές διευκολύνσεις που απαιτούνται προς τον σκοπό αυτό.
- Τα μέρη συμφωνούν να συνάψουν, μετά από αίτηση και το συντομότερο δυνατό, συμφωνία η οποία θα ρυθμίζει τις συγκεκριμένες υποχρεώσεις των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των χωρών της Κεντρικής Αμερικής για την επανεισοδοχή. Η συμφωνία αυτή, θα διευθετήσει επίσης το θέμα της επανεισοδοχής των υπηκόων άλλων χωρών και απατρίδων.
- Προς τον σκοπό αυτό, ως «μέρη» νοούνται η Κοινότητα, κάθε κράτος μέλος της και κάθε χώρα της Κεντρικής Αμερικής.

Άρθρο 50

Συνεργασία για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας

Τα μέρη επιβεβαιώνουν τη σημασία της καταπολέμησης της τρομοκρατίας και, με βάση τις διεθνείς συμβάσεις, τα σχετικά ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών και τις αντίστοιχες νομοθεσίες και κανονισμούς τους, συμφωνούν να συνεργάζονται για την πρόληψη και την καταστολή των τρομοκρατικών ενεργειών. Ιδίως, το πράττουν:

- α) στο πλαίσιο της πλήρους εφαρμογής του ψηφίσματος 1373 του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ και άλλων σχετικών ψηφισμάτων των ΗΕ, διεθνών συμβάσεων και πράξεων,
- β) με την ανταλλαγή πληροφοριών για τις τρομοκρατικές ομάδες και τα δίκτυα υποστήριξής τους, σύμφωνα με το διεθνές και εθνικό δίκαιο, και
- γ) με την ανταλλαγή απόψεων για τα μέσα και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών τομέων και της εκπαίδευσης, και με την ανταλλαγή εμπειριών όσον αφορά την πρόληψη της τρομοκρατίας.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 51

Μέσα

1. Με στόχο τη διευκόλυνση της επίτευξης των στόχων της συνεργασίας που καθιερώνεται με την παρούσα συμφωνία, τα μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να παρέχουν, εντός των ορίων των δυνατοτήτων τους και με δικά τους μέσα, τους κατάλληλους πόρους, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοδοτικών πόρων. Στο πλαίσιο αυτό, τα μέρη εγκρίνουν, στο μέτρο του δυνατού, πολυετές πρόγραμμα και καθορίζουν προτεραιότητες, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και το επίπεδο ανάπτυξης των χωρών της Κεντρικής Αμερικής.
2. Τα μέρη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την προώθηση και τη διευκόλυνση των δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων στην Κεντρική Αμερική, σύμφωνα με τις διαδικασίες και τα χρηματοδοτικά κριτήριά της, τη νομοθεσία και τους κανονισμούς τους, και με την επιφύλαξη των εξουσιών των αρμόδιων αρχών τους.
3. Οι χώρες της Κεντρικής Αμερικής παρέχουν διευκολύνσεις και εγγυήσεις στους εμπειρογνώμονες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, καθώς και ατέλεια επί των εισαγωγών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο δραστηριοτήτων συνεργασίας, σύμφωνα με τις συμβάσεις-πλαίσια που υπογράφονται μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και κάθε χώρας της Κεντρικής Αμερικής.

Άρθρο 52

Θεσμικό πλαίσιο

1. Τα μέρη συμφωνούν να διατηρήσουν τη μεικτή επιτροπή, που συνεστήθη σύμφωνα με τη συμφωνία συνεργασίας Κεντρικής Αμερικής-ΕΚ του 1985 και διατηρήθηκε με τη συμφωνία-πλαίσιο για τη συνεργασία του 1993.

2. Η μεικτή επιτροπή είναι αρμόδια για τη γενική εφαρμογή της συμφωνίας. Εξετάζει επίσης κάθε θέμα που επηρεάζει τις οικονομικές σχέσεις μεταξύ των μερών, καθώς και μεταξύ μεμονωμένων κρατών μελών της Κεντρικής Αμερικής.
3. Η ημερήσια διάταξη των συνεδριάσεων της μεικτής επιτροπής καθορίζεται με αμοιβαία συμφωνία. Η επιτροπή αυτή θεσπίζει τις διατάξεις σχετικά με τη συχνότητα και τον τόπο των συνεδριάσεών της, την άσκηση της προεδρίας και άλλα θέματα που ενδεχομένως προκύπτουν, και, εφόσον είναι απαραίτητο, συγκροτεί υποεπιτροπές.
4. Συστήνεται μεικτή συμβουλευτική επιτροπή, αποτελούμενη από αντιπροσώπους της συμβουλευτικής επιτροπής του συστήματος ολοκλήρωσης της Κεντρικής Αμερικής (CC-SICA) και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ), η οποία επικουρεί τη μεικτή επιτροπή για την προώθηση dialόγου με τις οικονομικές και κοινωνικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.
5. Τα μέρη ενθαρρύνουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Κοινοβούλιο Κεντρικής Αμερικής (Parlacen) να συστήσουν μία διακοινοβουλευτική επιτροπή, στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας, σύμφωνα με τους συνταγματικούς νόμους τους.

Άρθρο 53

Ορισμός των μερών

Για την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας, ως «μέρη» νοούνται η Κοινότητα, τα κράτη μέλη της ή η Κοινότητα και τα κράτη μέλη της, στο πλαίσιο των αντίστοιχων τομέων αρμοδιότητάς τους, σύμφωνα με τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, αφενός, και οι Δημοκρατίες της Κόστα Ρίκα, του Ελ Σαλβαδόρ, της Γουατεμάλας, της Ονδούρας, της Νικαράγουας και του Παναμά, αφετέρου, στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους. Η συμφωνία εφαρμόζεται επίσης στα μέτρα που λαμβάνονται από κρατικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές, εντός της επικράτειας των μερών.

Άρθρο 54

Έναρξη ισχύος

1. Η παρούσα συμφωνία αρχίζει να ισχύει την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί εκείνον κατά τον οποίο τα μέρη κοινοποιούν αμοιβαία την ολοκλήρωση των απαραίτητων προς τον σκοπό αυτό διαδικασιών.
2. Οι κοινοποιήσεις αποστέλλονται στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που αποτελεί τον θεματοφύλακα της παρούσας συμφωνίας.
3. Από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της σύμφωνα με την παράγραφο 1, η παρούσα συμφωνία αντικαθιστά τη συμφωνία-πλαίσιο για τη συνεργασία του 1993.

Άρθρο 55

Διάρκεια

1. Η παρούσα συμφωνία είναι αορίστου χρόνου. Στο πλαίσιο αυτό, και όπως ορίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 3 της παρούσας συμφωνίας, τα μέρη ανακαλούν τη δήλωση της Μαδρίτης της 17ης Μαΐου 2002.
2. Οποιοδήποτε από τα μέρη μπορεί να προειδοποιεί εγγράφως το άλλο μέρος για την πρόθεσή του να καταγγείλει την παρούσα συμφωνία. Η καταγγελία αρχίζει να ισχύει έξι μήνες μετά την κοινοποίησή της στο άλλο μέρος.

Άρθρο 56

Εκπλήρωση των υποχρεώσεων

1. Τα μέρη θεσπίζουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο που απαιτείται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους βάσει της παρούσας συμφωνίας και εξασφαλίζουν ότι συμβιβάζονται με τους στόχους που θέτει η παρούσα συμφωνία.
2. Εάν ένα μέρος θεωρήσει ότι το άλλο μέρος δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που του επιβάλλει η παρούσα συμφωνία, μπορεί να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα. Προτού λάβει τα εν λόγω μέτρα, παρέχει, εντός 30 ημερών, στη μεικτή επιτροπή, όλες τις σχετικές πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την εμπεριστατωμένη εξέταση της κατάστασης με σκοπό την εξεύρεση λύσης αποδεκτής από τα μέρη.

Κατά την επιλογή των μέτρων, πρέπει να δίδεται προτεραιότητα σ' εκείνα που διαταράσσουν λιγότερο τη λειτουργία της παρούσας συμφωνίας. Τα εν λόγω μέτρα κοινοποιούνται αμέσως στη μεικτή επιτροπή και αποτελούν το αντικείμενο διαβουλεύσεων στο πλαίσιο αυτής μετά από αίτηση του άλλου μέρους.

3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, οποιοδήποτε μέρος μπορεί να λαμβάνει αμέσως τα κατάλληλα μέτρα, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, σε περίπτωση:

- α) Καταγγελίας της συμφωνίας μη προβλεπόμενης από τους γενικούς κανόνες του διεθνούς δικαίου,
- β) παραβίασης από το άλλο μέρος των ουσιωδών στοιχείων της παρούσας συμφωνίας που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1.

Το άλλο μέρος μπορεί να ζητήσει την επείγουσα σύγκληση συνεδρίασης των μερών εντός 15 ημερών, για την εμπεριστατωμένη εξέταση της κατάστασης με σκοπό την εξεύρεση λύσης αποδεκτής από τα μέρη.

Άρθρο 57

Μελλοντικές εξελίξεις

1. Τα μέρη δύνανται να συμφωνήσουν αμοιβαία να επεκτείνουν την παρούσα συμφωνία με στόχο τη διεύρυνση και τη συμπλήρωση του πεδίου εφαρμογής της, σύμφωνα με την αντίστοιχη νομοθεσία τους, με τη σύναψη συμφωνιών επί ειδικών τομέων ή δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της εμπειρίας που αποκτάται κατά την εφαρμογή της.
2. Καμία ευκαιρία για συνεργασία δεν πρέπει να αποκλείεται εκ των προτέρων. Τα μέρη μπορούν να χρησιμοποιούν τη μεικτή επιτροπή για να διερευνήσουν πρακτικές δυνατότητες συνεργασίας προς το αμοιβαίο συμφέρον τους.
3. Όσον αφορά την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας, κάθε μέρος δύναται να υποβάλλει προτάσεις για την επέκταση της συνεργασίας σε όλους τους τομείς, λαμβανομένης υπόψη της εμπειρίας που αποκτήθηκε κατά την εφαρμογή της.

Άρθρο 58

Προστασία δεδομένων

Για τους σκοπούς της παρούσας συμφωνίας, τα μέρη συμφωνούν να παρέχουν υψηλό βαθμό προστασίας κατά την επεξεργασία των προσωπικών και άλλων δεδομένων, σύμφωνα με τα αυστηρότερα διεθνή πρότυπα.

Άρθρο 59

Εδαφική εφαρμογή

Η παρούσα συμφωνία εφαρμόζεται, αφενός, στα εδάφη στα οποία εφαρμόζεται η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας υπό τους όρους που προβλέπει η Συνθήκη αυτή και, αφετέρου, στα εδάφη των Δημοκρατιών της Κόστα Ρίκα, του Ελ Σαλβαδόρ, της Γουατεμάλας, της Ονδούρας, της Νικαράγουας και του Παναμά.

Άρθρο 60

Αυθεντικά κείμενα

Η παρούσα συμφωνία συντάσσεται σε δύο αντίτυπα στην αγγλική, γαλλική, γερμανική, δανική, ελληνική, ισπανική, ιταλική, ολλανδική, πορτογαλική, σουηδική και φινλανδική γλώσσα, και όλα τα κείμενα είναι εξίσου αυθεντικά.

Hecho en Roma, el quince de diciembre del dos mil tres.

Udfærdiget i Rom den femtende december to tusind og tre.

Geschehen zu Rom am fünfzehnten Dezember zweitausendunddrei.

Έγινε στη Ρώμη, στις δέκα πέντε Δεκεμβρίου δύο χιλιάδες τρία.

Done in Rome on the fifteenth day of December in the year two thousand and three.

Fait à Rome, le quinze décembre deux mille trois.

Fatto a Roma, addì' quindici dicembre duemilatre.

Gedaan te Rome, de vijftiende december tweeduizenddrie.

Feito em Roma, em quinze de Dezembro de dois mil e três.

Tehty Roomassa viidentenätoista päivänä joulukuuta vuonna kaksituhattakolme.

Som skedde i Rom den femtonde december tjugohundratre.

Pour le Royaume de Belgique

Voor het Koninkrijk België

Für das Königreich Belgien

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

På Kongeriget Danmarks vegne

Für die Bundesrepublik Deutschland

Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

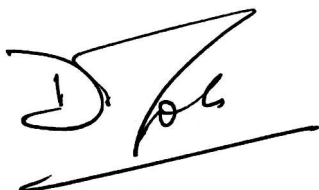

Pour la République française

Thar cheann Na hÉireann

For Ireland

A stylized handwritten signature in black ink, consisting of a large 'D' followed by a series of loops and a long horizontal stroke at the bottom.

Per la Repubblica italiana

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Mario Monti' in a cursive script, with a long horizontal stroke at the end.

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jean-Claude Juncker' in a cursive script, with a long horizontal stroke at the end.

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'R. Louren' in a cursive script, with a long horizontal stroke at the end.

Für die Republik Österreich

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Michael Spindelegger' in a cursive script, with a long horizontal stroke at the end.

Pela República Portuguesa

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'António Costa' in a cursive script, with a long horizontal stroke at the end.

Suomen tasavallan puolesta

Alu A alto

För Konungariket Sverige

Staffan Argerud

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Scott Wright

Por la Comunidad Europea

For Det Europæiske Fællesskab

Für die Europäische Gemeinschaft

Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα

For the European Community

Pour la Communauté européenne

Per la Comunità europea

Voor de Europese Gemeenschap

Pela Comunidade Europeia

Euroopan yhteisön puolesta

På Europeiska gemenskapens vägnar

[Handwritten signature]

Por la República de Costa Rica

E. Trow

Por la República de El Salvador

Om Engle & Oak

Por la República de Guatemala

Por la República de Honduras

Por la República de Nicaragua

Por la República de Panamá

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΜΟΝΟΜΕΡΕΙΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ

Δήλωση της Επιτροπής και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη ρήτρα σχετικά με την επιστροφή και την επανεισδοχή των λαθρομεταναστών (άρθρο 49)

Το άρθρο 49 δεν επηρεάζει την εσωτερική κατανομή εξουσιών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της για τη σύναψη συμφωνιών επανεισδοχής.

Δήλωση της Επιτροπής και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη ρήτρα σχετικά με τον ορισμό των μερών (άρθρο 53)

Οι διατάξεις της παρούσας συμφωνίας που εμπίπτουν στο πεδίο του μέρους III τίτλος IV της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας δεσμεύουν το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία ως ξεχωριστά συμβαλλόμενα μέρη, και όχι ως τμήμα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, έως ότου το Ηνωμένο Βασίλειο ή η Ιρλανδία (ανάλογα με την περίπτωση) κοινοποιήσει στην ομάδα της Κεντρικής Αμερικής ότι δεσμεύεται εφεξής ως τμήμα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύμφωνα με το πρωτόκολλο για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας, που είναι προσαρτημένο στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Το ίδιο ισχύει για τη Δανία, σύμφωνα με το πρωτόκολλο που είναι προσαρτημένο στις εν λόγω Συνθήκες σχετικά με τη θέση της Δανίας.

Κοινή δήλωση για τον τίτλο II περί πολιτικού διαλόγου

Τα μέρη συμφωνούν ότι το Μπελίζ, υπό την ιδιότητά του ως πλήρους μέλους του Συστήματος Ολοκλήρωσης της Κεντρικής Αμερικής (SICA), συμμετέχει στον πολιτικό διάλογο.